

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inse-
rat ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

Niša Straža

Neodvisen politični list za slovensko ljudstvo

29 številka.

12 marca 1926

Družina narodov.

Zeneva je danes mesto, kamor upira svoj pogled ves svet. Kajti od uspešne ali neuspešne dejavnosti Zveze narodov je odvisen svetovni mir in sporazum držav in narodov. Ob pristopu velesile Nemčije v krog Družine narodov, naj o tej velevažni organizaciji izvajamo nekaj misli.

Zveza narodov je kljub svojim začetnim pomanjkljivostim gotovo največja pridobitev v današnjem času. Do sedaj je v to zvezo vstopilo že 55 držav. Posebno je ta zveza narodov dobila vsesplošen pomen, ko se je sklenilo sprejeti tudi v svetovni vojni premagano Nemčijo kot enakovredno članico v zvezo. Zdaj ni nič več zveza zmagovalcev nad premaganimi, ampak je zveza sosedov s sosedom. Da, velika je misel, naj bo Zveza narodov mednarodna skupščina, od vseh priznana sodnica v sporih med posameznimi državami, da se ti spori rešijo brez krvavega postopanja.

Prvi, ki je napravil načrt za tako Zvezo narodov, je bil jezuit P. Táporelli. Že pred 84. leti je sestavil točke take zveze. In zanimivo je, kako zelo se vjema njegov načrt z onim iz Versaillesa, le da je njegov še bolj popoln. Njegov sestavek je bil priobčen v »Civiltà cattolica« leta 1842. Zastopal je popolnoma pravo stališče, da ima vsak človek občestveni čut, da ga pa imajo narodi tudi. Ti narodi in države pa še posebno, čim bolj se razvija in razširja duhovni in trgovski stik med posameznimi narodi. Razmere same, ki koreninijo v človeški naravi, silijo narode, da stopijo v tako medsebojno, ves svet obsegajočo občestveno zvezo. Manjše meddržavne zveze, posebno med malimi državami so le znamenje, da zavest medsebojnosti napreduje, so le priprava za veliko vsesplošno zvezo, kakor so bile tudi občine začetek raznih oblastev in držav.

Enako jasno je imenovani Táporelli povedal o pravnem položaju posameznih držav in narodov v Zvezi narodov. Samolastna svoboda, suvereniteta, ostane vsaki državi, kajti država je vsakemu državljanu veliko bližja, kot pa Zveza narodov, ker mu more nuditi prvo varstvo in ugodnosti. Zato je treba prav razumeti, kaj da je Zveza narodov. Zveza narodov naj se ne smatra kot ena sama svetovna država. Ona ne sme neodvisnosti posameznih držav podreti, ker bi kaj takega bilo nenaravno in zato nevzdržno. Enako je pa tudi premalo, če bi ta Zveza narodov slonela le na mednarodnih, od časa do časa sklenjenih pogodbah. Pri teh pogodbah je vse odločanje posameznim državam prosto pripušče, za kaj se pogajajo, dočim mora pri Zvezi narodov tvoriti podlago naravno pravo svetovnega človeškega občestva. Zato je treba najti ono srednjo pot, da ostanejo države samostojne, da pa morajo biti v Zvezi narodov. Vse države splošno bi morale biti obvezane, držati se predpisov glede miru, družabnega življenja in drugih vsesplošnih zadev. Morala bi pa ta Zveza narodov imeti sodniško in izvršilno oblast, da ne bi njene določbe ostale le na papirju.

Sedanja Zveza narodov se še ni približala temu idealnemu stališču, ki bi ga lahko že zavzemala. Primanjkuje ji prave ljubezni do svetovnega miru, prave, vsesplošne pravičnosti vseh do vseh. Sedanja Zveza narodov ne more računati na uspeh, ne na stalnost, ker je zidana na človeške načrte in špekulacije, ne pa na naravno pravo medsebojnega občestva, zapisano od Boga v človekovo dušo.

Kljub temu, da želimo zborovanju Zveze narodov najboljših uspehov, vendar dvomimo, če jih bo kaj. Prepričani pa smo, da bo Zveza narodov postala prava družina narodov, kadar bo našla temelj svojega delovanja, naravno pravo medsebojnega občestva, kakor ga najbolj jasno razkriva Kristusov nauk. —

Politične beležke.

K političnemu položaju. Odkar se je vrnil finančni minister Stojadinović iz Pariza in Amerike v Beograd, se sučejo politične govorice krog njegovega poročila, katerega bo podal pred radikalnim klubom in pred skupščino. Gospod Stojadinović se je že posvetoval s Pašičem. Najbolj opasno za njegov nadaljnji obstoj kot minister bo njegovo poročilo o amerikanskem potovanju v radikalnem klubu, kjer je znatna večina članov proti njemu. — Za vladnimi strankama in za samostojnimi demokrati se pripravljajo Davidovičevci na agitacijo med narod. Težišče političnega dela hočejo prenesti demokrati iz Srbije na Hrvaško in Slavonijo, in sicer s parolo proti — federalistom. V svrhu sondiranja terena po Hrvaški in Slavoniji sklicuje Davidovičeva stranka v Zagreb za 14. t. m. večjo konferenco, na kateri bo nastopil med drugimi prvaki Voja Marinković. Enkrat meseca maja bi se naj vršilo v Zagrebu veliko zborovanje, na katerem bi imel glavno besedo Davidovič. — Med vladnimi strankama in opozicijo se je glede proračunske razprave dosegel ta kompromis, da se bodo debate glede manjših ministrstev skrajšale, a one bolj

važnih raztegnile. Dne 11. t. m. so se sestali šefi opozicije, in razmišljali o zunanjepolitičnem položaju z ozirom na poročila, katere je poslal gospod zunanji minister Ninčić glede najnovejšega paktiranja z Mussolinijem.

Proč od Jadrana? Tako nas Italija od pogodbe do pogodbe odriva od Jadrana. Že zadnjič smo omenili, da v naši zunanji politiki tako delajo, da gledajo le na Solun in ne vidijo, da je Trst in Jadranska obala — enako važna, še bolj važna za našo državo kot pa ena grška luka. Zdaj je naše mnenje na žalost potrjeno: Angleški listi danes poročajo o vsebini dogovora med Mussolinijem in Ninčićem, da se odvarja za aktivnost Reke vse njeno jugoslovansko zaledje, Italija pa bi pomagala Jugoslaviji pri trgovskih aspiracijah v pogledu na Solun. Kaj naj ta vsebina pove? Italija ima vrabea v rokah, mi pa — goloba, manjšega kot je ta vrabea — še na strehi. Kadar so Italijani veseli, moramo mi biti — žalostni!

Le hitro! Zelo se mudi našim vladinovem, da se čimprej izglasuje proračun. Pri nas gre vse, kakor da je narodna skupščina stroj. Vržejo v njo proračun enega ministrstva, skupščina malo ropoče, nato, ko pride ura, pride tudi povelje, pa vladinoviči izglasujejo — proračun. Pa zakaj se tako mudi? Radič ni tiho, pač pa je Stojadinović tiho. Treba je hiteti. Upamo pa, da pride čas, ko bodo tudi drugi delali, pa drugače delali kot sedanjim vladinovem. Slovenski narod ve, kako zvesto so ga branili poslanci SLS. Ve pa tudi, kaj so delali pri tej hitri razpravi Pucelj, Zerjav, Pivko in Kelemina.

Za Slovenijo niti en dinar! Za ceste je določil skupni državni proračun 36 milijonov dinarjev, a od te svote za Slovenijo niti en dinar. Od prevrata do zdaj je država v Sloveniji upostavila le en most. Poslanci SLS so zoper tako nečuvno zapostavljanje Slovenije odločno nastopili.

Koliko militarizem porabi! Pri proračunski razpravi o stroških za vojno in mornarico je vojni minister pokazal, kako drag da je militarizem. Splošno znana proračun vojne in mornarice eno petino vsega proračuna in znaša 2 milijardi 400 milijonov dinarjev. Da pa je ta svota tako velika, je vzrok velika draginja orožja in streljiva. Ena puška s 1000 naboji stane 3500 dinarjev, 1 naboj v topu 1500 D. Ena popolna oprava za vojaka — 2000 D. In če jih je 100.000 vojakov, je tega 2 milijardi. In vse te stroške moramo imeti, ker se vsi sosedje enako, še bolj kot mi oborožujejo. — Razorožitvene konference so le pesek v oči pri takih splošno evropskih oborožitvah.

Radikali med seboj se spoprimejo, pa se zopet sprijaznijo. Bosanski radikali so odločno zahtevali, da se jim dajo poboljški za Bosno in Hercegovino. Kot se kaže, se bo Stojadinović udal. Nato pa bo slovesen radikalski zbor v Sarajevu. Nato bo slavje 80 letnice Pašiča, nato pa se bodo zopet spoprijeli. Takrat pa baje zadnjokrat, ker se vzroki razprtije vedno bolj množijo.

Po svetu.

Mussolini sili tudi preko Grške na Balkan. Mussolini je pred kratkim imel sestanek z grškim zunanjim ministrom Rufosom. Ker se je raznesla vest, da je ta sestanek naprejen proti Jugoslaviji, se je zdaj ta vest dementirala. To preklicevanje pa nam še bolj utrjuje naše prepričanje, da hoče Mussolini biti na vsak način gospodar na Balkanu. Kajti ta preklic jasno pove, da se je imenovani razgovor vršil le kot dopolnilo razgovoru med Mussolinijem in Ninčićem zato, da se doseže jamstvo za mir in ureditev nerešenih balkanskih vprašanj! — Mussolini bo ta vprašanja rešil. Račun pa bo plačala Jugoslavija, a najbolj mi Slovenci.

Mateotijev proces. Znana je sramotna zadeva italijanskih fašistov — umor poslanca Mateotija. Zdaj, 16. t. m. se začne razprava o tem umoru. Za to razpravo vlada po vsej Italiji, pa tudi po ostali Evropi izredno zanimanje.

Rumunski parlament zboruje na prav poseben način. Ker se je vlada bala, da bo opozicija razgrajala, je poklicala v zbornico orožnike, ki so hodili med poslanci sem in tje po hodnikih in zborni dvorani. Tak nastop vlade pač kaže, koliko je na Rumunskem svobode. Isti dan je tudi v Bukarešti sami bilo vsepolno orožništva. Taka vlada stoji na trhljih nogah in se bo prej ali slej zrušila.

Madžarski ponarejevalci. Med tem, ko se vrši v Haagu na Nizozemskem sodni proces proti razpečevalcem francoskih tisočakov, se na Madžarskem nadaljuje preiskava pod nadzorstvom francoskih detektivov. Veliko pozornost je vzbudilo nenadno odkritje ostanka ponarejenih tisočakov, katerih dosedaj niso mogli najti nikjer. Državni pravdnik je dobil anonimno pismo, kateremu je bil priložen garderobni listek zapadnega kolodvora. V tem pismu mu je neznanec sporočal, da lahko dvigne v garderobi tega kolodvora košaro, v kateri se nahajajo ostanki ponarejenih bankovcev. Policija je kovčeg vzela in v resnici našla v njem 6664 ko-

madov ponarejenih tisočakov. Policija skuša sedaj dognati anonimnega pisca pisma, ki je sigurno tudi deponiral kovčeg z denarjem v garderobi. — V parlamentu je opozicija mirnejša, ker je ministrski predsednik grof Bethlen odpotoval na zasedanje Zveze narodov. Baje se namerava po povratku iz Zeneve podvreči razsodbi posebnega parlamentarnega sodišča, katero določa v takih slučajih ustavni zakon iz leta 1848. Sodišče naj ugotovi krivdo vlade, ki bo še le na podlagi tega izvajala konsekvence. — Grof Pallavicini nadaljuje z obtožbami proti Bethlenu in drugim ministrom. Pred preiskovalnim sodnikom je izjavil, da se mora Bethlen in vlado postaviti pred sodišče kot ostale ponarejevalce. — Bethlen je imel toliko drznosti, da se je udeležil zborovanja Zv. narodov v Zenevi, kakor da bi imel on popolnoma čiste roke. Toda naletel je povsod na obče preziranje. Zenevski socialisti so ob njegovem prihodu prirejali burne demonstracije, tako, da so oblasti odredile izjemne mere v varstvo Bethlena. Največji poraz je doživel na seji ogrskega komiteja, ki je razpravljal o mednarodni kontroli na Madžarskem. Bethlen je prišel v Zenevo z namenom, da zahteva ukinitve te kontrole. Zvedel pa je še pravočasno, da nameravajo v tem slučaju zastopniki Male antante in Francije spraviti na dnevni red tudi ponarejevalsko afero in pozvati Bethlena na odgovornost. Radi tega je na seji omenjenega komiteja molčal ter se tako rešil zadrege. Kontrola nad Madžarsko bo obstojala še naprej.

Nova francoska vlada. Novo francosko vlado je sestavil zopet Briand. Kabinet je sestavljen skoro iz istih članov, kot prejšnji, razen štirih ministrov, in sicer je finančno ministrstvo prevzel Peret, notranje Malvy, pravo Lavallo in prosveto Lamoreux. Med ministri je 17 poslancev in 4 senatorji. Tri ministri so republikanski socialisti, 1 neodvisen socialist, 2 levičarska radikala, 5 radikalov, in 2 člana republikanske leve. — Državni podtajniki so 4 levičarski radikali in 2 republikanski socialisti. Sestava kabineta pokazuje zopet koncentriranje strank srednje leve. Briand je takoj po sestavi novega kabineta odpotoval v Zenevo na zasedanje Društva narodov.

Poljska in Rusija se zblížujeta. Poljska je v Zenevi, kjer ji za zdaj še niso dali sedeža v Zvezi narodov, namignila, da se bo združila z Rusijo v zvezo. — 15. t. m. pa poteče pogodba med Poljsko in Rumunijo zoper Rusijo, pa je Poljska ni podaljšala. To zblížanje katoliških in pravoslavnih Slovanov more biti dober znak za bodočnost slovanske moči v Evropi.

Zborovanje višjega vojaškega sveta boljševiške armade. Nne 9. t. m. se je sestal v Moskvi pod predstvom vojnega komisarja višji vojaški svet. To zborovanje ima cilj: premestitev ravnotežja boljševiške rdeče armade iz Evrope v Azijo. Sklepalo se bo o ojačitvi boljševiških čet na azijskem ozemlju. Moskovski vojaški svet bo nadalje razpravljal o notranjih razmerah v armadi, ker se je pojavilo med vojaštvom močno nezadovolje. V zadnjem času je bilo na povelje vojnega komisarja aretiranih večje število oficirjev in moštva, ker so osumljeni, da so na strani opozicije. Te aretacije se drže tajno, a so javna tajnost. Višji vojaški svet rdeče armade je v strahu pred vojaškim pučem in hoče nastopiti proti opozicijonalcem z vso strogostjo.

Zanimivosti.

Prepoved plesa na Tirolskem je naročil deželni glavar z utemeljitvijo, da ples za postni čas in za resno dobro, kot jo Tirolska doživlja, ni primeren.

Veteran iz krimske vojne. V bolnišnici v Scortonu je umrl 90 letni kapitan Janez Halahan. Bil je v času krimske vojne v bojnem metežu. Iz njegovih spominov priobčujemo tole zanimivost. Nekoč, bilo je na veliki petek, je poveljnik angleških čet pozval, kdo se prostovoljno javi, da ponese važno novico francoskemu poveljniku. Halahan in še neki mladi Irec sta se priglasila. Ko pa sta bila na potu, je nenadoma stala pred njima sovražna straža, ki je zahteval geslo. Ta dva ga pa nista vedela, a kot dobra katoličana sta napravila križ. Sovražna straža pa jima je na to takoj pustila prosto pot. Na svoje največje začudenje sta pozneje spoznala, da je sovražnik ta dan imel kot geslo: prekrizati se. —

Elektrifikacija Jordana. Zgodovinska reka Jordan, katero sv. pismo tolikokrat omenja, izgublja vedno bolj svojo romantiko. Sedaj poročajo list, da se je osnovalo v Palestini društvo, ki bo zgradilo na Jordanu velikanski jez ter tako dobilo zadosten padeč za pogon električne centrale. Stroški bodo znašali 3 milijone funtov šterlingov.

Pridobivanje alkohola iz dima. Današnja tehnika pozna izrabiti s svojimi iznajdbami vse do skrajnosti. Tako je zdaj italijanski inženjer sestavil prav priprost aparat, ki iz dima pri pečenju v kruha izžirava alkoholne pline in jih izpreminja v tekočino. Pri pečenju kruha odhajajo z dimom alkoholni hlapi, ki nastajajo vsled mešanice kva-

Znake starosti na obrazu in plešasto glavo

boste preprečili najenostavnejše in najudobnejše s pomočjo dveh proizkušenih, zanesljivih in skozi dolga leta pri-

ljubljenih preparatov: I. Fellerjeva prava kavkaška Elsa-pomada za obraz in kožo, čuva mladost in lepoto ter je najmočnejšega delovanja zoper pege, sojedce, nečisto polt, rdeče in hrapave roke. Z redovito masažo se odpravijo tudi gube z obraza. II. Fellerjeva močna pomada za lase odstranjuje perhljaj, preprečuje izpadanje las in prerano osivelost, krhke lase napravi mehke in voljne. Cena

obeh pomad je enaka. Za poizkus 2 lončka od ene vrste ali po 1 lonček od obeh vrst Elsa pomad že ob enem z zavojnico in poštino za 38 din., ali samo proti vnaprejšnjemu poslanemu denarju, ker je po povzetju poština za 10 din. višja. Naročila nasloviti: lekarnarju Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 329, Hrvatska.

sa, skroba, vode, sladkorja, ki pri pečenju takorekoč vre. Voda se pri tem vrenju skupno z alkoholom pretvarja v paro. Aparat to odhajajočo paro vlovi, stisne, ohladi in da tekočino, kjer je 75% čistega alkohola. V peči, kjer se peče 1000 kg kruha, se dobi za kratek čas s tem aparatom 10 l take tekočine.

Dobro je povedal. Na nekem velikem shodu v Rusiji je govornik Trockij ob sklepu pozval poslušalce, če se kdo oglasi k besedi. Javil se je samo neki delavec Bfinoff. Ta je stopil na govorniški oder s svojo okovano palico in rekel: »Tovariši! Pogledajte to mojo palico! Ta nam kaže celo rusko revolucijo. Pred revolucijo je bilo takole: ročaj so bili aristokrati, v sredini ste bili vi, ostrna spodaj so bili razni sumljivi ljudje. Po revoluciji pa je takole (in je obrnil svojo palico): Aristokrati so spodaj, oni sumljivi ljudje so zgoraj, naši sedanji gospodari. In mi vsi drugi? Smo pa tam, kjer smo bili!« — Primer je dobro izpeljal, samo z življenjem jo je poplačal.

Grozna povodenj v Kovnu na Poljskem. V 20 min. se je dvignila voda za 7 m in je poplavlila celo mesto. Škoda je velikanska.

Iz delovanja naših poslancev.

NAŠI POSLANCI ZA TRBOVELJSKE RUDARJE.

Kakor znano, je Trboveljska premogokopna družba odpustila s 1. marcem skoro tisoč delavcev, ostalim pa namerava znižati s 1. aprilom plače. Na pritožbe in intervencije je vlada poslala samo pro forma v Trbovlje posebno komisijo, ki se je po dovršenem ogledu stvari vrnila nazaj v Beograd. S tem je bila za vlado zadeva končana. Za reducirane rudarje se je zopet zavzel Jugoslovanski klub. Dr. Korošec je sam osebno interveniral pri ministru za šume in rude dr. Nikiču.

Dr. Korošec je ministra posebno opozoril na dejstvo, da se je TPD ravno sedaj v najhujši krizi, ko se brezposelnost povsod v veliki meri pojavlja, odločila za ta nov napad na delavstvo. To donaja družbi večji dobiček, na drugi strani pa večja število brezposelnih. Nova regulacija mezde, ki naj bi pospešila akordno delo, je nesocialna, ker je na škodo starejšim delavcem, ki so po večini družinski očetje in bi jih družba v lastnem interesu morala podpirati. Minister Nikič je obljubil, da bo dal dr. Korošev predlog proučiti ter da bo danes dal odgovor dr. Korošču. Njegova želja je, da bi se kaj storilo za delavstvo. Dr. Korošec je Nikiča opozoril na dejstvo, da se znižujejo prejemki delavstvu, da pa še nismo čuli, da bi se znižale cene premogu. Minister je odgovoril, da bi se to neobhodno moralo zgoditi in da bo tej zadevi posvetil vso svojo skrb.

Pri ministru za socialno politiko Simonoviču sta intervenirala poslanca dr. Hodžar in Kremžar radi najnovejših ukrepov TPD, s katerimi se rudarjem znižajo s 1. aprilom plače. Protestirala sta radi malomarnosti ministerialne komisije, ki je zbirala podatke samo v Ljubljani pri ravnateljstvu TPD, dočim je v Trbovljah želje delavcev ignorirala. Minister je izjavil, da je imela komisija najstrožji nalog, zbrati natančne podatke o TPD. Ako se delavstvu ne bo ugodilo v smislu pritožb, bo te predložil ministrskemu svetu, da celokupno vlada nastopi proti družbi, ki tako nehumano postopa s svojimi delavci. Za sedaj v svojem resoru ne more drugega ukreniti. Odredil je, da zbere komisija podatke glede znižanja plač, nakar bo v smislu zakona odločil, kaj naj se ukrene v prilog delavstva.

Trboveljska premogokopna družba je lahko z rezultati preiskovalne komisije zadovoljna. Če se bo vlada ravnala po podatkih, katere bo predložila komisija, potem ne samo, da bo ostalo pri sedanjih redukcijah, izvršile se bodo še nove in plače bo družba sigurno znižala. Delavstvo v Trbovljah je do skrajnosti ogorčeno ter zahteva novo komisijo, ki bo postopala nepristransko in pravično. Ker se je Jugoslovanski klub tako energično zavzel za uboge delavce, je pričakovati, da vlada ne bo mogla kar tako mirno pustiti stvar zaspati, ampak da bo družbo prisilila, vsaj deloma storjeno krivico popraviti. Značilno je še to, da je nastop Jugoslovanskega kluba osamljen. Druge stranke se vkljub ostremu pisanju njihovega časopisja absolutno brezbrizne ter se ne zmenijo za delavstvo.

POSJOJILNICAM, KI SO NEKDAJ BILE PRI GRASKI ZVEZI.

Posojilnice, ki so v nekdanji državi bile včlanjene pri zvezah, kojih sedež leži izven mej sedanje naše države, zlasti pri graški zvezi, so vsled znane pogodbe med avstrijsko republiko in našo državo pretrpele veliko škodo. Naša stranka, ki je po svojih poslancih pri parlamentarni razpravi tej pogodbi se odločno protivila, je pri tej priliki z energičnim nastopom dosegla, da je vlada sprejela resolucijo, v kateri se je obvezala, da bo posojilnicam storjeno škodo nadomestila. Brez energičnega nastopa naše stranke, vlada nikdar ne bi bila sprejela na sebe te obveze. Naši poslanci so vlado neprestano opozarjali na dolžnost, da to obvezo čimprej

izpolni. Niso prej mirovali, dokler ni vlada potrebne svote vpostavila v državni proračun, odnosno v dvajstine. Pri tem pa se je zopet pojavila nevarnost, da te svote vsled neizvršenega izplačila po določbah srbskega zakona državnemu računovodstvu ne pripadejo. Poslanci so morali pomnožiti in pojačiti svoja prizadevanja, da se ta škoda za prizadete slovenske državne zavode prepreči. Poslanec dr. Hohnjec, ki je v tej zadevi storil veliko korakov, se je 9. marca zopet oglašil pri ministru poljedelstva Vasi Jovanoviču, od koga je dobil obvestilo in zagotovilo, da je ministrski svet storil potrebne sklepe o izplačilu svot, ki so v to svrhu bile postavljene v zadnje in predzadnje dvajstine, ter da se bo takoj storilo vse drugo, kar je zakonito predpisano, da se omenjene svote v resnici izplačajo za določeno svrhu.

Uspeh posredovanja poslanca Bedjaniča. Od Sv. Bolfenka pri Središču poročajo: Tukajšnja žandarmarijska stanica ne bo ukinjena, kakor je bilo to že baje določeno. Vsled intervencije Jugoslovanskega kluba v Beogradu, oziroma našega narodnega poslanca gospoda Andreja Bedjaniča na vseh pristojnih mestih se je doseglo, da stanica ostane na svojem mestu, ki je vse-kakor potrebna bolj kakor kje drugje.

Kako se igrajo samostojni demokrati s kronskimi penzionisti.

Beograd, 9. marca.

Usoda staropenzionistov in prav posebej še onih, ki dobivajo svojo penzijo v kronah, je znana. Naš Jugoslovanski klub je že opetovano zahteval od vlade, naj pravično reši to vprašanje in spremeni kronske penzije v dinarske. Naši poslanci so v skupščini in v finančnem odboru že večkrat energično nastopili za te rezeve. Vlada Pašičeva in Radičeva pa imata za nje same lepe besede. Ravnotako tudi samostalni demokrati. Radi lepšega so Pribečevići demokrati kopirali naš predlog in ga predložili kot amandman za proračun 1926-27.

Danes je finančni odbor razpravljal o predlogu, da se kronske penzije spremenijo v dinarske. In glej ga, čudol! Onih, ki so na demagoški način hoteli izrabiti usodo ubogih kronskih penzionistov niti v skupščini ni bilo. Ko se je ta predmet obravnaval, niti Pribečevića, niti Žerjava, niti Pivka ni bilo nikjer. Kaj pomaga staviti predlog, če pa tedaj, ko se o njem v finančnem odboru posvetuje in razpravlja, predlagatelji niso toliko dobri, da bi predlog zagovarjali in zanj glasovali.

Naša poslanca Vlado Pušenjak in Franjo Žebot sta storila svojo dolžnost. Povedala sta vladi in vladni večini, da je pravi evropski škandal, kako se danes zastavlja kronske penzioniste. Tistih 18 milijonov dinarjev, ki so v svrhu prevedbe na dinarske penzije za celo državo potrebni, je fiskus že davno kasiral od davkoplačevalcev. Zastopnik Pašič-Radičeve vlade Uzunović je na koncu izjavil, da sedanja vlada za druge stvari bolj nujno potrebuje denar. Pri glasovanju je osem srbskih radikalov in šest radičevcev s Puceljcem vred glasovalo proti našim penzionistom. Za prevedbo kron v dinarje je glasovalo 10, proti pa 14 poslancev. Tako je usoda kronskih penzionistov po krivdi radikalov, radičevcev in samostalnih demokratov zopet za delj časa zapečatenata.

Žerjav in Pivko pa se bosta v »Jutro« in »Taboru« zopet hvalila, kako velika prijatelja siromakov da sta.

Iz Slovenije.

Železniška zveza Maribor—Št. Ilj. Jutranji vlak iz Št. Ilje bo po novem voznem redu prihajal v Maribor ob 7. uri 40 minut. Popoldne bo odhajal vlak iz Maribora v Št. Ilj ob 13. uri 30 minut. Odhod tega vlaka iz Maribora se ni mogel določiti na 13. uro 10 minut, kakor se je izrazila želja, ker odhaja ob 13. uri 15 minut potniški vlak iz Maribora na Dunaj. Večerni vlak bo odhajal iz Maribora v poletnem času, to je od 15. maja do vključno 30. septembra 1926, ob 18. uri 15 minut, v zimskem času, to je od 1. oktobra 1926 dalje pa ob 17. uri. Iz Št. Ilje se bo vračal večerni vlak v poletnem času ob 19. uri 12 minut, v zimskem času pa ob 17. uri 50 minut. Ker ta vlak v Št. Ilju ne more dalje časa stati, ne da bi oviral ostali promet, je povratek večernega vlaka iz Št. Ilje odvisen od časa njegovega prihoda iz Maribora v Št. Ilj. Iz ekonomskih ozirov pa direkcija ne more pristati na vpeljavo novega, to je četrtega para vlakov na progi Maribor—Št. Ilj. Direkcija se mora strogo držati carinskih in policijskih predpisov. Tako v zapisniku mariborske železniške konference iz leta 1920, kakor tudi v celovškem dogovoru iz leta 1921, je točno izraženo načelo, da je iz vidika carinske in potniške kontrole treba voziti vlake, ki posredujejo zvezo z inozemstvom, brez postanka za občinstvo, od skupne postaje Maribor gl. kolodvor do Špilja in obratno. Da se pa odpomore lokalni potrebi, so uvedeni lokalni

vlaki. Izjeme, tudi če bi jih začasno odobril ta ali oni predstavnik carinske ali policijske oblasti, so za železniško upravo brezpredmetne, dokler je ne razbremeni zakon tudi vsake odgovornosti za posledice tihotapstva, nepriglasitve itd. Tudi s prometnega stališča se ne more privoliti, da bi imeli potniški vlaki zaradi eventualne policijske in in carinske revizije daljše postanke, ki bi ovirali ostali promet med Mariborom in Špiljem. Priklonitev, odnosno odklonitev posebnih vozov za lokalne potnike v Št. Ilju samem je neizvedljiva. Vsi lokalni vlaki bodo imeli po štiri vozove tretjega razreda in bodo po potrebi ojačeni še z nadaljnjimi vozovi.

Vinski kupci, ne pozabite, da se vrši dne 22. in 23. t. m. v Št. Ilju v Slov. gor. doslej po prevratu na Slovenskem Stajerskem največji vinski sejem, kjer bo na prodaj 370 vrst najbolj izbranih slovenjgorških vin, kojih cene se bodo gibale od 6 din. za 1 liter naprej.

Predavanje v Guštanju o Jeruzalemu se vrši v nedeljo, dne 14. t. m. Predava gospod dr. Jehart. Predavanje ponazoruje 60 skioptičnih slik.

Odlikovanje župnika Jakoba Aljaža. Preteklo nedeljo se je vršila v romantičnem Dovju na Gorenjskem velika slavnost. Domačemu, po celi naši domovini znanimu gospodu župniku Jakobu Aljažu je izročil srežki poglavar iz Radovljice red sv. Save III. razreda, katerega je podelil kralj zaslužnemu triglavskemu župniku. Slavnosti so se udeležili zastopniki številnih društev in prijatelji odlikovanca.

To bi naj bil učitelj! Na osemrazredni osnovni šoli v Črnomlju, ljubljanske oblasti, je nastavljen kontraktualni učitelj Široki, ki s svojim delom na najbrezobzirnejši način med šolsko mladino izpodkopa versko-nravno vzgojo v šoli. Med poukom žali verski čut mladine. V ta namen izrablja pouk zgodovine, predvsem v sedmem razredu. Otrokom pripoveduje, da katoliška cerkev ne more biti prava cerkev, da duša ni nič drugega, kot volja do življenja. Grdi katoliško cerkev, obenem pa proslavlja pravoslavno cerkev. Vpričo otrok taji nekatere verske resnice in prav posebno napada samostane. Otroci se zgražajo nad njegovim govorjenjem in izjavljajo, da se že vnaprej boje, ko začne govoriti o katoliški cerkvi. Otroci pravijo, da bi še več povedali, a jih je sram, da bi vse povedali. Ta učitelj je prišel pred kratkim iz Trsta v Ljubljano in ni niti jugoslovanski državljani. Zanimivo je tudi to, da je bila učiteljica Josipina Primožič, ki je služila nad 20 let v splošno zadovoljstvo na osnovni šoli v Črnomlju, predstavljena kot pisarniška moč k prosvetnemu oddelku in na njeno mesto je prišel g. Široki. Otroci sami svoje starše prosijo, naj vendar kaj ukredujejo, da ne bo ta učitelj tako govoril v šoli. — O ravnokar opisanem slučaju propalosti slovenskega učitelja je vložil Jugoslovanski klub na prosvetnega ministra posebno interpelacijo. Upamo, da bo Radič v tem slučaju storil svojo dolžnost in pognal tega pohujševalca naše mladine preko meje naše države, v koje zvezo itak spada!

Konjice. V tukajšnjem Kat. drušvenem domu bode zopet zanimivo skioptično predavanje. Predaval bo dne 21. t. m. ob treh popoldne g. dr. Jehart »O Jeruzalemu«. Vsi se še spominamo zanimivega predavanja o Mezopotamiji. Vendar bo to predavanje o Jeruzalemu še veliko bolj zanimivo. Zato že zdaj vlada vsesplošno zanimanje zanj. Vsakdo si hoče v lepih slikah ogledati svete kraje, kjer je naš Odrešenik za nas tiel. Ze danes Vam predavanje napovemo, da si pravočasno oskrbite prostore.

Iz Slovenjgradca. Naš mladi orlovski odsek se kaj živahno giblje. Društvo, ki se je ustanovilo pred nekaj meseci, nam je že v prvi sezoni priredilo dve lepi gledališki igri in je zlasti prva ljudem tako ugajala, da so jo morali ponoviti. V nedeljo, dne 7. t. m. so pa vpriporili igro: »Težke ribe«. Igralci so svoje vloge dobro pogodili in pokazali, da napredujejo v izobrazbi duha in srca. Le tako naprej, težek je sicer vsak začetek, a pri vstrajnem delu in dobri volji se bo z lahkoto odpravilo, kaj bi bilo še pomanjkljivega pri takih nastopih.

Nov sanatorij (zdraviliški dom) v Rogški Slatini bosta v hiši, ki se naziva »Beograjski dom«, otvorila že letos zdravnik gg. dr. Lavrič in dr. Nenadović.

Roko so jej morali odrezati. Od Sv. Jurija ob juž. železnici smo prejeli: Žena posestnika Franca Zmahar v Novi vasi je s svojo dekle razžagovala hraste. Ker je bila na bregu, in je bilo več drevov drugo vrh drugega, se ji je eno zvalilo na roko, in ji potegnilo kožo raz roke. Zdravnik je sicer rano sešil. Zastrupljena pa je bila kri, in so ji morali vsled tega v bolnici odrezati desno roko. Ni še eno leto poročena, pa jo je že zadela taka nesreča.

Z vlaka skočil in ušel. Pri Logatcu je prišel preko meje neki nemško govoreči mladenič, ki ga je patrolja aretirala, ker se ji je zdel sumljiv. Dokumente, ki jih je imel seboj, se glase na ime Hartwig Schuster iz Schönfelda. Potnih listov nima. Patrolja je izročila aretiranca občini v Logatcu, da ga je v spremstvu svojega sluga poslala v Ljubljano. Med postajama Borovnica Preserje pa si je tujec izprosil dovoljenje, pa se je skozi okno stranišča spustil s hitečega vlaka in neznano kam izginil. Sumijo, da je bil kak prefrigani mednarodni — umetnik.

Aretacija opasnega zločinca. V Rajhenburgu so orožniki te dni zajeli zločinca za zločinca Ivana Jeketa, ki je po svojih zločinih postal strah

celega Posavja in Dolenjske ter so ga na splošno zvali dolenjskega Čarugo. Orožniki so za Jeketom, ki je nedavno pobegnil iz zapora v Krškem, dolgo časa vohali. Naposled so bili obveščeni rajhenburški orožniki, da se tako željno iskani Jeke nahaja v Rašanju pri delavcu Jenkotu. Močna orožniška patrulja je izvršila aretacijo zločinca, ki se je obupno branil s samkoresom in neke vrste bombo, katero je napravil sam. Jeke ima na vesti tri rope in 16 vlomov.

Dnevne novice.

Potovanje našega kralja v inozemstvo. Na dvoru se delajo velike priprave za potovanje našega kralja v inozemstvo. Kralj bo napravil službene obiske v Rimu, Parizu in Londonu. Sledili bodo nato še tekom tega leta obiski italijanskega in angleškega kralja in predsednika francoske republike v Beogradu.

80letnica Pašica se bo praznovala v kratkem po vsej državi. V ta namen je sestavljen poseben odbor, katerega predseduje Velizar Janković. Odbor se pa ne bo bavil, kako bi sicer častitljivega moža za 80letnico bilo mogoče poslati v politični pokoj.

Dijaško semenišče in notranjo gimnazijo bodo zidali v Zagrebu. Prvo poleno so vrgli temu velikemu delu na pot gradbeni strokovnjaki, češ, da se delo odda brez razpisa. Zdaj prinašajo hrvatski listi popravek, da se je šele sestavil odbor, ki bo imel vse delo na skrbi, ki bo tudi vršil vse, kar je po zakonih predpisano. Trenutno pa nimajo še niti gotovine skupaj za začetek. Gotovo pa je, da bo tak zavod rodil hrvatskemu narodu požrtvovalne duhovnike. Hrvatski katoliški narod jih je tako potreben. Podjetju želi katoliško slovenski narod božjega blagoslova.

Veleselj v Zagrebu se vrši od 21. do 28. marca t. l. Polovična vožnja se doseže z legitimacijo, ki stane 30 dinarjev in je obenem stalna vstopnica na veleselj.

Velikanska dražba v Vukovaru. Dne 29. t. m. se vrši v Vukovaru dražba celokupnega premoženja tamonjske Kmetijske zadruge. Na dražbo pridejo premoženje in posestva v vrednosti 1.900.000 dinarjev. Med objekti bo prodan tudi moderno urejen električni mlin.

To je korenjak. Pri pravosl. metropol. v Sarajevu se je oglasil 90 letni kmet, Sima Popović iz Ljubine s čudno pritožbo. Starac se hoče namreč ženiti. Izbral si je 47 letno izvoljenko, toda delal je račun brez svojih sinov, vnukov ter vaškega popa. Sinovi so namreč popa naščuvali, da je prepovedal korajžnemu starcu ženitev in zato se je šel pritožiti k metropolitu.

Čudna verska sekta v Srbiji. V mestu Čačak v Srbiji živi neki dr. Biserić, kateremu mora nekaj koles v glavi manjkati. Nedavno je namreč ustanovil v svojem rojstnem mestu versko sekto, katere glavna dogma je, da je Jezus Kristus srbskega pokoljenja ter da ni rojen v Betlehemu, ampak v občini Ovčarska Banja pri Čačaku. Do tega, po njegovih besedah »za celi svet najvažnejšega odkritja«, je prišel po dolgotrajnem študiju sv. pisma. Bedasti doktor je našel kmalu velik krog poslušalcev in vernikov, katerim je ugajalo, da imajo sedaj Srbi svojega posebnega Kristusa in morda bi se sekta širila še bolj, da ni nastopila policija ter prepovedala Biseričeve pridige. To ga je tako užalilo, da je odpotoval sam v Beograd, ter skušal pri prosvetnem ministru Radiću protestirati. Radić pa nima smisla za srbske apostole ter ga sploh ni sprejel. Razočaran se je vrnil dr. Biserić v Čačak.

Zgodovinski most se je porušil. Te dni se je porušil zgodovinski most na Tilavi pri Sarajevu. O tem mostu je ugotovljeno, da je bil zgrajen pred vpadom Turkov v Bosno. Most sicer ni bil arhitektonska znamenitost in lepota, ampak le star zgodovinski preostanek, ki je pa izginil radi malomarnosti vladnih krogov.

Sprejem gojencev v podoficirsko šolo. V IV. pešaški podoficirski šoli v Zagrebu se bo sprejelo 10. maja t. l. večje število gojencev. Sprejemajo se mladeniči iz meščanskih krogov in vojaki, ki so dosegli 17. in niso prekoračili 21. leto. Pogoje sprejema dobi vsak zainteresent pri občini, na orožniških postajah, vojnih okrožjih, pripešaških polkih in v šolah.

Statistika štrajkov v naši državi leta 1925. Ministrstvo za socialno politiko je izdalo za leto 1925 statistiko delavskega gibanja in štrajkov v naši državi. Minulo leto je bilo pri nas 73 tarifnih delavskih pokretov, kojih se je udeležilo 28.106 delavcev. Največ teh pokretov je bilo v lesni industriji (26) in nato 12 v industriji za izdelovanje prehrane. Štrajkov je bilo minulo leto pri nas 44 in je staklo 7483 delavcev. Narodno premoženje je bilo oškodovano radi delavskih stavk le za 3.680.000 dinarjev. Bolj zanimiva nego statistika o škodi po štrajkih, bi bila ona o raznih aferah, iz katerih so si napolnili najvišji gospodje težke milijone in narodno premoženje je bilo oškodovano za bogzna kolike svote!

Borza (Avala). Zürich zaključni: Beograd 9.15 in pol, Pariz 18.85, London 2525 in četrt, New York 519.30, Milan 20.85, Prag 15.37 in pol, Wien 73.20, Budapest 0.00728, Berlin 123.70, Brüssel 23.60, Madrid 73.25, Amsterdam 208.20, Varšava 6650, Bukarest 2.19 in pol, Sofija 3.75, Atene 7.20. Zagreb: devize: Pariz ne notira, London 275.99 do 277.19, New York 56.642 do 56.942, Wien 8.003 do 8.043, Praga 168.07 do 169.07, Berlin 1925.25 do 1356.25, Milan 227.50 do 228.70, Zürich 1093 do 1097.

Iz Maribora.

Jeruzalem bomo gledali in o njem bomo slišali pripovedovati gospoda dr. Jeharta danes zvečer ob 8. uri v dvorani Zadrugne gospodarske banke, kjer se vrši

14. prosvetni večer Prosvetne zveze, 60 krasnih slik! Ne zamudimo!

Gostilničar Franc Friedau umrl. Včeraj je umrl po celem Mariboru znani gostilničar Franc Friedau. V mladih letih je služil pri orožnikih in sicer v krajih ob hrvatsko-štajerski meji v Podčetrtku. Tedaj je cvetelo tamkaj tihotapstvo z razno živino. Nekega popoldne je tudi Friedau v spremstvu tovariša Šunka aretirani štajerskih tleh tihotapstva obdolženega Hrvata-Zagorca Laporski Petra. Orožnika sta aretirane vklepala in ga zmagoslavno gnala v zapore sodnije v Kozjem. Za aretacijo starega Petra sta zvedela njegova dva sinova, eden star 15 in drugi 18 let. Takoj sta mahnila za četom in zandanjema in ravno v gozdu na potu proti Kozjem sta se lotila vsak enega očetovega spremljevalca, ju pobila na tla, da sta obležala nezavestna in ju nato še obdelovala smrtonosno s kamenjem po glavah. Očeta sta osvobodila začasno in iz tega napada je rajni Friedau odnesel take poškodbe, da je bil upokojen po okrevanju in je postal gostilničar. Maribor ga je spoznal kot prvovrstnega krčmarja na Koroški cesti, kjer je bil dolgo vrsto let. S Koroške ceste se je preselil za nekaj mesecev v znano gostilno pri »Stari pošti« nasproti glavnemu kolodvoru, od tamkaj pa je prevzel Nendlovo gostilno v Magdalenskem predmestju. Nedavno mu je umrla druga žena in ta udarec ga je silno potrl ter tudi pospešil njegovo smrt. Ostani mu ohranjen med vsemi Mariborčani dober spomin!

Nova občinska stanovanjska hiša. Delo na zgradbi nove mestne stanovanjske hiše v Smetanovi ulici je v polnem teku. Na stavbišču mrgoli delavcev, ki kopljejo temelje ter odvažajo izkopano zemljo. Po pogodbi mora biti namreč hiša na jesen izgotovljena, da se lahko vselijo že stranke. Stavba bo stala v severnem oglu križišča Smetanove in Vrtnice ulice. Učinkovala bo uprav monumentalno šele, ko se bo Vrtna ulica razširila in Smetanova podaljšala do Strosmajerjevega drevoreda. Ta prostor bo postal eden najlepših v sedaj tako zapuščenem koroškem predmestju.

Nesreča pri telovadbi. Včeraj se je ponesrečil pri telovadbi 15 letni dijak Franc Kovačič, doma iz Pobrežja. Padel je s telovadnega orodja tako nesrečno, da si je težko poškodoval koleno. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico.

Vabilo. Odbor Katoliške Omladine vabi vse prijatelje društva in mladine k gledališki predstavi »Vedeževalka«, ki se vrši v nedeljo, dne 14. marca, ob sedmih zvečer, v društveni dvorani, Splavarska ulica 4. Med odmori igra pomnoženi tamburaški zbor, ki ima na dnevnem redu lepe koncertne komade. Pridite in pogledajte!

Koncerta »Drave« v Mariboru dne 13. marca 1926 v Götzovi dvorani se udeležijo tudi skladatelj »Jefetove prispege«, g. duh. svetnik Hugolin Sattner. G. skladatelj je svojo kantato za ta koncert še nekaj izpopolnil. Društvo »Drava« prosi cenjeno občinstvo, da počasti gosp. skladatelja s čim številnejšim obiskom. Predprodaja vstopnic pri g. Zlati Brišnik in naj si vsakdo priskrbi vstopnice pravočasno, ker je že večina stopnic razprodana.

Koncert pevke evropskega slovesa Ada Poljakove se vrši v sredo, 17. marca v mariborskem gledališču. Ta odlična ruska pevka pride iz Pariza in priredi koncertno turnejo po vseh večjih mestih Jugoslavije. V Mariboru zapoje arije iz oper — Aida — La Boheme — Traviata — Carska nevesta ter pesmi od Balakireva, Rimski-Korzakova, Schumanna in Brahmsa.

»Beneški trgovci« na mariborskem odru. V najkrajšem času uprizori mariborska drama v režiji gosp. Valo Bratina eno najpopularnejših Shakespearjevih komedij »Beneški trgovci«. O silni priljubljenosti tega dela pričue dejstvo, da danes ni skoro odra, ki ne bi poleg množestvilnih Shakespearjevih del, v prvi vrsti vprizoril imenovano komedijo, ki vsebuje na eni strani očarljivo pesniške, na drugi pa zdravo zabavne prizore. Mojstrski prevod je oskrbel Oton Župančič.

Narodno gledališče. Petek, 12. marca zaprto. Sobotna, 13. marca »Sluga dveh gospodov« ab. D (kuponi), ob 20. uri. Nedelja, 14. marca, ob 20. uri »Grofica Marica«.

Nadaljni program Ljudske univerze. V petek, dne 12. marca bo drugo predavanje o dekorativni svetovni razstavi leta 1925. Predava gospod prof. arh. Rado Kregar iz Ljubljane. Topot je na vrsti jugoslovanska udeležba in pa gledališka umetnost. Snov bo sigurno zanimala, zlasti one kroge, ki ljubijo gledališče. Tu se zopet nudi prilika, da se seznanijo z delovanjem in stremljenjem drugih narodov v tej panogi. — Predavanje se naslanja na 40 skioptičnih slik. — V ponedeljek dne 15. marca je na vrsti prvi del predavanja o francoski revoluciji. Predaval bo gospod profesor Gasparin. To je jedro sedanje serije o francoski revoluciji, v nekem oziru njen najzanimivejši del, saj nam bo pokazal do dramatičnosti napete dogodke. Ljudski univerzi se je posrečilo, da je dobila iz Francije obsežno in pestro zbirko lepih diapozitivov, tako da bodo predavanje živo ilustrirale številne slike. To predavanje je primerno tako za najširše sloje, kakor za izobražence. Nadalje se naznanja, da bo Ljudska univerza priredila v Studencih v sokolski dvorani, v četrtek, 18. marca predavanje potovanje po Franciji, katero bo imel gospod profesor Gruntar.

Za pospeševanje privatne gradbene podjetnosti. — Mestni občinski svet mariborski je v svoji seji dne 5. jan. 1926, št. 21.358-25, in z dne 2. marca 1926, št. 3450, sklenil: »V svrhu pospeševanja privatne gradbene podjetnosti občina ne bode pobirala niti gosaščine, niti vodarine, niti kanalščine, ki bi ji sicer pritekale od stanovanjskih prostorov v takih hišah, ki se bodo začele graditi v letu 1926 in ki bodo kolavdirane najkasneje do 1. januarja 1927. Tako oprostitev izreče mestni svet na prošnjo lastnika zgradbe, ki mora biti predložena naj-

kasneje do 1. jan. 1927. Višja uporaba vode se mora plačati tudi v takih zgradbah. Ta oprostitev velja za dobo šestih let, računano od dneva, ko bi bile te doklade plačljive.

Velika razstava domačih zajcev. Prvo zajčerejsko društvo za Slovenijo v Mariboru, priredi dne 19., 20. in 21. marca na vrtu gostilne Halbwidl v Jurčičevi ulici, ob priliki proslave desetletnice društvenega obstoja veliko razstavo domačih zajcev in izdelkov iz zajčjega krzna. Na tej razstavi, ki bo ena izmed največjih v naši državi, bodo zastopane vse obstoječe pasme s prvovrstnimi živali. Razstavljeni izdelki iz zajčjega krzna, usnja in volne naj bodo v dokaz, kako koristno in plodonosno je umno sistematično gojenje domačih zajcev in kako važno vlogo zavzema v narodnem gospodarstvu. Razen mesa, ki je jako okusno, se lahko porabi tudi strokovnjaško obdelano zajčje krzno in volna. Vsled navedenega se obisk te razstave vsem prijateljem in ljubiteljem teh živali najtopleje priporoča.

Zadruga slikarjev in pleskarjev javlja, da je v soboto, dne 13. t. m. v hotelu Pri zamorecu, ob 7. uri zvečer oproščenje in vpisovanje učencev naše zadruge. — Načelnik.

Dobrodolna tombola nižjih poštah in brzojavnih uslužbencev. Podružnica osrednjega društva nižjih poštah in brzojavnih uslužbencev priredi v nedeljo, dne 2. maja, ob 15. uri na Glavnem trgu veliko dobrodelno tombolo. Eventualni čisti dobiček je namenjen dobrodelnemu namenu, in sicer za podpiranje vdov, sirot in bolnih poštah uslužbencev.

Cercle français. Francoski krožek priredi v nedeljo, dne 14. marca, ob petih zvečer v Vesni družabni večer, h kateremu najljubšeje vabi vse člane, njihove znanke in prijatelje. Spored obsega več točk. Nato sledi čajanka z družabnimi igrami. Vstopnina k prireditvi 5 D; kdor se udeleži čajanke, plača še 10 D za čaj in pecivo.

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanske.

119

Vojaki, večinoma strelci, lepi, veseli mladeniči, so odzdravljali in kričali: »Živijo Italija!« ter obljubljali darila iz Milana. Neka starka, ki je imela tri sinove med temi vojaki, jim je kričala vsa zmršena, a brez solz, naj se spomnijo Gospoda in Matere Božje. »Da«, je mrmral star narednik, ki jih je spremljal, »to se spomni Gospoda, Matere božje, škofa in profosa!« Vojaki, ki so imeli mnogo skušenj s »profosom«, z vojaškim zapotom, so se zasmejali nad dovtipom. Ladja je odpnila. Klici, mahanje z robcí nato pesem, mogočna pesem iz petdesetih krepih grl:

»Adijo, pa zdrava ostani, soldatje na vojsko gredo.«

Vojaki so se gnetli na spodnjem delu ladje na kupih vreč in sodov. Nekateri so sedeli, nekateri ležali, nekateri stali, ter na vse grlo peli. Spremljala so njihovo petje zamolkla kolesa parnika, ki je plul naravnost proti Trčinu, proti obzorju, katerega so delili nizki griči Ispre od neizmerne vodne gladine. Ti mladeniči bodo morali kmalu prekoračiti Tičino, najbrže s savojskim vzklikom, med gmenjem topov. Mnoge izmed njih bo zadela smrt tam doli pod tem sinjim nebom. A vsi so veselo prepevali, samo kolesa parnika so tužno ropotala, ko da bi nekaj vedela o tem. Svobodno piemontsko pogorje, ob katerem je plul parnik, je kljub senci izgledalo ponosno in zadovoljno, da je dalo svoje lastne sinove zaslužnemu lombardskemu pogorju, ki je izgledalo žalostno, kljub temu, da ga je obsevalo solnce. Luiza je čutila, da ji je rahlo vzvalovila kri, čutila je trepet nekdanjega gorečega domoljubja. In te matere, ki so videle, kako so odhajali njihovi sinovi? Pomislila je nase in takoj pristala, da bi tudi ona z veseljem dala sina Italiji, da se te matere torej na noben način ne morejo primerjati z njo. Kako različen je občutek v Valsoldi pri čitanju pisma, ki govori o vojni, ali pa občutek, ki ga imaš, ko čutiš okoli sebe vojni dih in vojni hrušč, ki ga usrkavaš z zrakom! V tšini Valsolde je bila senca brez resničnosti, tu pa je dobila senca obliko. Luizina osebna bolest, neizmerna bolest, katere je bilo polno mrtvo ozračje Orije, je bila majhna z ozirom na splošno duševno razvnetost. Čutila je to z neko zopernostjo, z nekim nejasnim neugodjem. Ali se je bala, da bi izgubila del svoje bolesti, takorekoč del sebe? Ali je bila to želja, da bi se izognila primeri, ki ji je bila zoperna? Misel, da bo tudi Franco šel v to vojno, misel, ki jo je tako malo ganila v Valsoldi, je stopila hkrati z novo resničnostjo prednjo. Pretresla je njeno srce in se tudi začela boriti s sliko pokopališča v Orii. Zgodilo se je prvič, da slika preteklosti ni bila več edina, absolutna, vsemogočna gospodarica njene duše. Sicer je ta duša občutila radi tega nevoljo in obžalovanje, a napadle so jo nove slike, slike sedanjosti in prihodnosti.

Stricu je postalo mrzlo in šel je v dvorano. »Čez dobro uro bomo na Isoli Belli«, je rekel.

»Si truden?«

»Nikakor ne. Prav dobro se počutim.«

»Pa vendar boš šel nocoj spat?«

Stric je bil razmišljen in ni odgovoril. Čez nekaj časa pa je hitro rekel: »Veš, kaj sem mislil? Misel sem, da bi se morala roditi nova Marija.«

Luiza, ki je sedela poleg njega, je hipoma drhteča vstala in stopila k malemu oknu, tako da je krala stricu hrbet, in gledala ven. Stric ni vedel, kaj ji je v zadregi, in je v svojem kotu zaspal. Parnik je došel do Intre. Pred Isolo je sedaj samo še Faltanza. Parnik je

MILO

„GAZELA“

je najboljšo mlo,
ki se je kdaj izdelovalo

Sestavljeno je iz najboljših
surovin, ki perilu v nobenem
oziru ne škodujejo

VSEBUJE

ZLATNIK!

Dajo obilno gosto peno
ter temeljito čisti vsako perilo.
Vsak tisočič komad

plul ob obrežju. Luiza je gledala skozi okroglo okence obrežje, hiše, drevesa, mimo katerih so pluli. Kako hitro plove, kako hitro plove!

Pallanza. Parnik je stal pet minut.

Luiza je šla na krov in vprašala, kdaj dospe parnik do Isole Belle. Parnik se ne bo ustavil ne v Suni, ne v Baveni. Čez par minut bo tam. In kdaj pride parnik iz Arone? Menda ima zamudo. Šla je doli in vzbudila strica, ki je šel z njo na krov. Zadnji del poti sta prebila molče. Stric je zrl na Pallanzo, ki se je oddaljevala, Luiza pa je uprla oči na Isolo, ki se je bližala, a ni videla nič drugega.

Parnik je došel v pristanišče Isole Belle ob treh in štirideset minut. O parniku iz Arone ni bilo še nikakega sledu. Neki uslužbenec je rekel Luizi, da ima ta parnik vedno zamudo radi vlaka iz Novare, ki vsled vojaškega gibanja skoraj nima več voznega reda. Nihče ni izstopil na Isoli, nikogar ni bilo na bregu, razen ladjskega uslužbenca. Ko je parnik odšel, je on sam spremljal oba potnika v gostilno »Delfin«. Rekel jima je, da je slučaj, da dobe »Delfin« odprt ob tem letnem času. Neka mnogoštevilna angleška družina bo prezimila tu. Podoben bi bil sicer kraj otoku Miru. Jezero je bilo tiho, nepremično, obrežje je bilo zapuščeno, pred ubogimi, starimi kočami, ki so bile nakopičene ob pristanu med okroglim vrtnim nasipom in gostilno, ni bilo žive duše. Angleži so bili v čolnu zunaj. V gostilni je bilo prav tako tiho kot na jezeru in na bregu. Prišleca sta dobila dve veliki sobi v drugem nadstropju, proti južni strani, nasproti žalostnemu zalivu med otokom in gozdnatim obrežjem, ki se razprostira od Strese do Bavena. Iz prve sobe, na zahodnem oglu, je bil razgled na malo cerkvico S. Vittore, ki je stala poleg gostilne, in na oddaljen majhen otok Pescatori. Stric Peter je stopil k temu oknu ter z zadovoljstvom opazoval otoček, gručo hiš, ki so odsevale v vodni gladini. Preko njih se je dvigal zvonič, visoko gorovje Val di Toce in Val di Gravelone, ki je bil napol skrito v megli, skozi katero je prodiralo solnce. Ko je Luiza videla, da sta tu dve postelji, je šla hitro v drugo sobo, kjer sta bili tudi dve postelji. »Dobro«, je rekel stric, ko je stopil trenutek pozneje za njo. »Ta bo dobra za vaju.« Luiza je tiho vprašala gostilničarja, ali ne bi mogli dobiti tri sobe namesto dveh. »Ne, ni mogoče. Pa saj je to dobro! Pa saj je to prav!« je ponavljal stric. »Vidva tu in jaz tem.« Luiza je molčala in gostilničar je odšel. »Ali ne vidiš, da imaš prav tako spalnico doma? Staremu očaku ni prišlo na misel, da je Luizi mučen že sam pogled na tako spalnico. Odgovorila je, da bi raje imela ono drugo svetlejšo in vedrejšo sobo. »Amen«, je rekel stric, »naredita, kar hočeta. Bom pa jaz tu notri.«

Tudi v ta del gostilne se je vrnila tišina. Luiza je stopila k oknu. Parnik iz Arone je moral biti blizu, zakaj prejšnji človek je šel počasi proti pristanu in kmalu nato se je čulo od daleč ropotanje koles. Stric je rekel Luizi, da je truden, da bo ostal v sobi.

Luiza je odšla proti pristanišču. Ustavila se je poleg bajte, ki je ovirala pogled na parnik, čigar bučanje je čula. Nenadoma se je prikazal pred njo sprednji del parnika »San Gottardo« in se ustavil.

(Dalje prihodnjič.)

OBLEKE

iz trpežnega ševijeta 520 din., iz melirane suknja 650 din., iz pomodnega meltona 720 din.; športni kroj 800 din., iz finega kamgarna 850 din., kakor tudi hlače, površnike in vso drugo konfekcijo razpošilja veletrgovina R. STERMECKI, CELJE, št. 64. Vzorci se pošljejo za 8 dni na pogled, ilustrirani cenik z čez 1000 slikami čez razne domače potrebščine pa zastoji. Kdor pride z vlakom, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. — Trgovci engro cene.

Trgovski pomočnik, samo prvovrsten manufakturst se sprejme s 15. aprilom t. l. pri Nabavljalni zadrugi državnih uslužbencev, Maribor, Stolna ulica 5. — Osebnostne predstave v zadrugi pisarni popoldan med 15. in 16. uro. 94

Išče se prvovrstna kuharica za uradniško menzo tovarne v bližini Maribora, katera samostojno vodi kuhinjsko gospodarstvo ter ima spričevala iz dobrih hiš. Stalna namestitve in dobra plača. Ponudbe na upravo lista. 95

Brivec R. Pirc, Aleksandrova cesta 30, je bil sodnijsko deložiran, mesto njega pa brivec U. Pirc, Gregorčičeva ulica 11, brije za 2 D in striže za 4 D. Se priporoča U. Pirc. 92

Glavna zaloga smodnika Maribor obvešča p. n. občinstvo in interese, da se od sedaj naprej v Mariboru, Razlagova ulica 11, dobe: smodnik, razstreljivo, vse vrste vžigalnih priprav in pirotehnični izdelki. 82

Najbolje in najvarneje naložite svoj denar pri

OKRAJNI POSOJILNICI V LJUTOMERU

ki obrestuje hranilne vloge navadne po 6%, večje in vezane po dogovoru tudi višje. Sprejema hranilne knjige drugih denarnih zavodov kot gotovino ter izvršuje vse naloge. — Tekoči računi.

Vse kar potrebujete

za sebe, svojo družino, sv. prijatelje najlepšo stvar in ure, veržice, prstane ubane, zapestnice in ves nakit v lesu, emali, dalje aparate za britje in rezanje las, nože, škarije, doze za cigarete, denarnice, listnice, godala in najrazličnejše praktične predmete morete kupiti brez vsakega rizika, ker Vam se nepovečno lahko na željo zamenja z drugim. Preglejte bogato ilustrirani divot cenik, ki ga dobite brezplačno od svetovne trgovke H. Suttner v Ljubljani št. 673.

ZA POMLAD !!

od 1. marca 1926

reklamna prodaja

KARO čevljev

vseh vrst

z 10% popusta

garantirano neizpremenjena priznana najboljša kvaliteta

KARO

MARIBOR

Koroška cesta 19

Čujte!

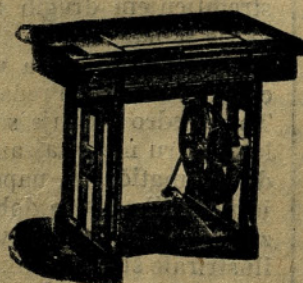
Pdor hoče lepo in dobro oblečen biti, mora v Konjice hiteti; tam v trgovini Šumerjevi se blago jako po ceni dobi. — Za obilen obisk se uljudno priporočam.

MARTIN SUMER, KONJICE

Glejte!

edino najboljši

Telefon 913

šivalni stroji in kolesa so le

Josip Petelinčič

Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke Gritzner, Adler in Phönix

za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Istotam najboljši švicarski pletilni stroji znamke »Dübel«

Pouk o vezenju in krpanju brezplačen.

Večletna garancija.

Delavnica na razpolago.

Velepražarna kave Meznarič Rado, Maribor, Glavni trg št. 21.

Trgovci: Meznarič Maribor.

Trgovci, zahtevajte ponudbe!

Telefon Interurban 111.

Tiskar: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, predstavnik: Leo Brože, poslovodja v Mariboru. — Urednik: Januš Golec, novinar v Mariboru.

Izdajatelj: Konzorcij »Naša Straza«, predstavnik: Januš Golec v Mariboru.